

UWARUNKOWANIA PRAWNE PRODUKCJI SUROWCÓW EKOLOGICZNYCH I PROCES CERTYFIKACJI GOSPODARSTWA

BARBARA SAZOŃSKA
CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO O/RADOM

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie."

Projekt opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Projekt : „Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i form działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich związanej z przetwórstwem na poziomie gospodarstwa rolnego

Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r.
w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów
ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91

Rozporządzenie komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r.
ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania
rozporządzenia Rady(WE) nr834/2007 w sprawie produkcji
ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w
odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli

AKTY PRAWNE UE

- **ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 710/2009** z dnia 5 sierpnia 2009 r. zmieniające Rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustanawiania szczegółowych zasad dotyczących ekologicznej produkcji zwierzęcej w sektorze **akwakultury i ekologicznej produkcji wodorostów** morskich. (Dz.U.L.204/15 z 6.08.2009 r.)

- **ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 1235/2008** z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących **przywozy produktów ekologicznych z krajów trzecich**

PRODUKTY ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

834/2007	889/2008	Ustawa	Rozporządzenia MRiRW
Ogólne zasady np. dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej	Szczegółowe zasady dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej	Wykonanie odstępstw , właściwe organy itp	Uszczegółowienia niektórych wymogów
Ogólne zasady dotyczące przetwórstwa	Szczegółowe zasady dotyczące przetwórstwa, lista dodatków itp.		

Przepisy w zakresie produkcji, przygotowania, obrotu, znakowania i kontroli, w tym przepisy w zakresie środków spożywczych i żywienia zwierząt

ART. 1 UST 4 ROZPORZĄDZENIA RADY M 834/2007

Niniejsze rozporządzenie stosuje się bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych lub krajowych, w zgodności z prawem wspólnotowym dotyczącym produktów wymienionych w tym artykule i obejmującym przepisy dotyczące:

- ❖ produkcji,
- ❖ przygotowania,
- ❖ obrotu,
- ❖ znakowania i
- ❖ kontroli,
- ❖ w tym przepisy w zakresie środków spożywczych i żywienia zwierząt.

Art. 42 rozporządzenia 834/2007 Jeżeli nie określono szczegółowych zasad produkcji w odniesieniu do pewnych gatunków zwierząt, pewnych roślin wodnych i pewnych glonów jednokomórkowych, mają zastosowanie zasady znakowania przewidziane w art. 23 i zasady kontroli przewidziane w tytule V. Do czasu przyjęcia szczegółowych zasad produkcji stosuje się zasady **krajowe lub, w przypadku ich braku, prywatne normy przyjęte lub uznawane przez państwa członkowskie.**

Art. 20. ustawy o rolnictwie ekologicznym: Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze decyzji, uznaje prywatne normy dotyczące warunków, jakie powinny być spełnione przy produkcji zgodnej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego, o których mowa w art. 42 rozporządzenia nr 834/2007.

ZASADY EKOLOGICZNEJ PRODUKCJI ROŚLINNEJ I ARTYKUŁÓW ROŚLINNYCH

- 1 Okres przestawiania
- 2 Żyzność gleby
- 3 Walka ze szkodnikami i chwastami
- 4 Zbieranie roślin jadalnych dziko rosnących
- 5 Produkcja grzybów

Rozp.komisji(WE) nr 889/2008

ZASADY EKOLOGICZNEJ PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ

Podjmując decyzje o rozpoczęciu chowu zwierząt metoda ekologiczną należy zwrócić uwagę na kilka zasadniczych elementów::

- 1 – Przystawianie produkcji zwierzęcej**
- 2 – Pochodzenie zwierząt**
- 3 – Profilaktyka i leczenie weterynaryjne**
- 4 – Żywienie zwierząt**
- 5 – Metody prowadzenia chowu**
- 6 – Budynki inwentarskie pastwiska**
- 7 –Obsada zwierząt. Zagospodarowanie nawozów naturalnych**

Okres przestawiania (konwersja)

W celu uzyskania certyfikatu wymagane jest przestrzeganie okresu przestawiania, w którym należy stosować się do zasad produkcji ekologicznej.

Okres przestawiania, który rozpoczyna się od daty zgłoszenia, ma różny czas trwania:

- co najmniej 2 lata dla terenów uprawnych i pastwisk
- 3 lata dla upraw wieloletnich, za wyjątkiem łąk

Jednostka certyfikująca może podjąć decyzję o skróceniu lub wydłużeniu okresu przestawiania, po zapoznaniu się z opinią właściwej instytucji

Okresy

Przestawiania
dla poszczególnych
upraw

3 lata

2 lata

2 lata

2 lata

Materiał rozmnożeniowy wyprodukowany metodami ekologicznymi

Roślina mateczna w przypadku nasion i roślina rodzicielska w przypadku wegetatywnego materiału rozmnożeniowego jest uprawiana zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego co najmniej przez jedno pokolenie, a w przypadku roślin wieloletnich co najmniej przez dwa sezony wegetacyjne.

PRZESTAWIANIE

Okres przestawiania gospodarstwa rozpoczyna się od dnia zgłoszenia gospodarstwa do systemu produkcji ekologicznej

1. Aby produkcja zwierzęca mogła być uznana za ekologiczną, najpierw **powierzchnia paszowa musi przejść okres przestawiania (2 lata)**, a następnie zwierzęta te będą żywione paszami pochodzącymi z tych gruntów,

2. **Dla nieprzeżuwaczy okres przestawiania pastwisk, otwartych zagród lub wybiegów można skrócić do 1 roku lub do 6 m** - jeżeli na gruntach tych w przeszłości nie stosowano niedozwolonych środków produkcji.

Odstępstwo to wymaga **zatwierdzenia** właściwego organu

PRZESTAWIANIE C.D.

3. Jeżeli produkty zwierzęce mają być sprzedawane jako produkty ekologiczne, zwierzęta te muszą być chowane zgodnie z zasadami Rozporządzenia przez co najmniej:

- **12 m. – konie i bydło rzeźne,**
- **6 m. – owce, kozy, świnie, króliki oraz zwierzęta produkujące mleko (krowy mleczne)**
- **2,5 m. – drób rzeźny zakupiony do 3 dnia życia,**
- **1,5 m. – drób do produkcji jaj.**

PRODUKCJA PSZCZELARSKA

Okres przestawiania dla
produkcji pszczelarskiej
wynosi **1 rok**

Żyzność gleby

Żyzność gleby należy utrzymywać lub zwiększać poprzez:

- Właściwy **plodozmian wieloletni** aby mniej intensywnie wykorzystywać substancje odżywcze zawarte w glebie

Żyzność gleby

Żyzność gleby należy utrzymywać lub zwiększać poprzez:

- **Stosowanie nawozów naturalnych**, takich jak obornik ekologiczny i inne substancje organiczne kompostowane

Żyzność gleby

Żyzność gleby należy utrzymywać lub zwiększać poprzez:

- **Przeorywanie gleby** z wprowadzaniem specjalnych upraw (gorczyca, konieczyna)

Kryteria uprawy roślin

- W nawożeniu podstawową rolę pełnią nawozy naturalne i organiczne (obornik, komposty, nawozy zielone). Gleby kwaśne należy zwapnować nawozami z listy pozytywnej. W przypadku braku określonych składników mineralnych można stosować naturalne nawozy mineralne z listy pozytywnej.
- W ograniczaniu zachwaszczenia najważniejsza jest profilaktyka: przyrodniczo poprawny płodozmian, czyszczenie materiału siewnego oraz stosowanie upraw pożniwnych. W bezpośrednim zwalczaniu stosuje się zabiegi mechaniczne (bronowanie, pielaczowanie, motyczenie) oraz wypalanie gazem.

Kryteria uprawy roślin

W ograniczaniu występowania chorób i szkodników najważniejsza jest profilaktyka w postaci właściwej gospodarki nawozowej oraz stosowania takich sposobów jak: właściwy płodozmian, odpowiedni dobór odmian, ochrona naturalnych wrogów szkodników roślin uprawnych, wprowadzanie drapieżników na pola uprawne.

W przypadku silnego zagrożenia upraw, można zastosować naturalne pestycydy z listy substancji dozwolonych (Załącznik II B).

Ekologiczne metody zwalczania szkodników - zasady ogólne

9. Wykorzystanie entomofagów i organizmów pożytecznych

a) ochrona naturalnie występujących w środowisku pasożytów i drapieżców

biedronka i
jej drapieżna
larwa

drapieżny
biegacz

bzyg i jego
drapieżna
larwa

rydzenica

mszycarz

pryszczarek

złotooki jego
drapieżna
larwa

pająki

b) rola ich w ograniczaniu
szkodników

SAMODZIELNIE SPORZĄDZANE ŚRODKI OCHRONY PRZECIWKO CHOROBY I SZKODNIKOM

Zastosowanie nadmiaru obornika z produkcji ekologicznej art.3 (889/2008)

przekazanie nadmiaru obornika wyłącznie innym gospodarstwom ekologicznym

Skutek dla rolników

wysokie koszty transportu
przy rozproszeniu gospodarstw
w kraju

Rozp.komisji(WE) nr 889/2008

Zwalczanie szkodników i chwastów

Podstawową sprawą jest stosowanie właściwych technik uprawy, aby zmniejszyć niebezpieczeństwo pojawienia się chorób, poprzez rekonstrukcję naturalnej równowagi

- **Dobór gatunków:** np. uprawy odporne
- **Właściwy płodozmian** aby zapobiegać osiedlaniu się szkodników
- **Ochrona naturalnych barier** dla szkodników: na przykład stosowanie różnorodności biologicznej (żywopłoty)
- Kontrola chwastów poprzez wypalanie

W razie potrzeby stosuje się **naturalne substancje roślinne** (wyciągi roślinne), **zwierzęta** (pożyteczne owady) lub **substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego** wymienione w Załączniku II do Rozporządzenia

PŁODOZMIAN

❑ **Cel płodozmianu** – zapobieganie zmęczeniu gleb, erozji, poprawa żyzności, produkcja pasz, przywrócenie równowagi biologicznej, ochrona środowiska

❑ **Zakres prac nad płodozmianem:**

- Analiza działalności gospodarstwa i ustalenie przyszłego profilu produkcji
- Ustalenie ilości pól i ich powierzchni
- Dobór gatunków i ustalenie następstwa roślin, długość cyklu, ilość płodozmianów

❑ **Zasady układania płodozmianu**

- Udział roślin motylkowatych, zbożowych (do 50%), okopowych (do 25-30%), warzyw
- Przynależność gatunków warzyw do rodzin botanicznych
- Uwzględnianie wymagań pokarmowych poszczególnych gatunków
- Ilość resztek poźniwnych, rozkład masy organicznej (dobry przez rośliny dyniowate i niektóre strączkowe)
- Budowa systemu korzeniowego, a wykorzystanie składników pokarmowych z profilu glebowego
- Okrycie pola, zapobieganie erozji gleb

Wykorzystywane maszyny

Uprawki
poźniwne

Rozdrabnianie roślin okrywowych

Maszyna do formowania redlin i wysiewu nasion

Opielacz szczotkowy

Sadzarka

Opielacz redlinowy

Wypalacz płomieniowy

Kombajn do warzyw korzeniowych

ZWALCZANIE CHWASTÓW

PASZE

Żywienie zwierząt

.żywienie zwierząt paszami ekologicznymi o zrównoważonej zawartości składników odżywczych,

.niestosowanie w żywieniu zwierząt substancji :

stymulujących wzrost i wydajność ,

syntetycznych zamienników pasz naturalnych oraz

pasz uzyskanych z roślin genetycznie modyfikowanych,

•Wszystkie młode ssaki należy karmić naturalnym mlekiem, najlepiej mlekiem matki przez okres, który powinien wynosić, zależnie od gatunku, co najmniej trzy miesiące dla bydła, łącznie z gatunkami *bubalus* i bizon, i zwierząt z rodziny koniowatych, 45 dni dla owiec i kóz oraz 40 dni dla świń.

•System chowu zwierząt roślinożernych należy oprzeć na najwyższym wykorzystaniu pastwisk, stosownie do ich dostępności w różnych porach roku. Co najmniej 60 % suchej masy dziennej dawki pokarmowej zwierząt roślinożernych powinna stanowić pasza objętościowa, zielona, susz paszowy lub kiszonka. Dopuszcza się obniżenie udziału tych pasz do 50 % dla zwierząt przeznaczonych do produkcji mlecznej na okres najwyżej trzech miesięcy we wczesnej laktacji.

Metody prowadzenia chowu

Minimalny wiek ubojowy drobiu:

81 dni - kurczęta

150dni - kapłony

49 dni - kaczki pekińskie

70 dni - samice kaczek piżmowych

84 dni – samce kaczek piżmowych

92 dni – kaczki mulard

94 dni – perliczki

140 dni w przypadku indyków i gęsi

100 dni w przypadku samic indyka

BUDYNKI INWENTARSKIE I PASTWISKA

Zwierzęta muszą być utrzymywane w taki sposób, aby mogły żyć i rozwijać się w warunkach możliwie bezstresowych i dostosowanych do ich potrzeb.

Należy też zachować odpowiednie, ze względów behawioralnych i produkcyjnych, liczebności utrzymywanych zwierząt.

KAŻDE ZWIERZĘ MUSI MIEĆ ZAPEWNIIONA TAKĄ POWIERZCHNIĘ BY MOGŁO SWOBODNIE:

wstać

położyć się

oczyścić

obrócić się jeśli nie jest na uwięzi

OGÓLNE ZASADY KONTROLI W ROLNICTWIE EKOLOGICZNYM

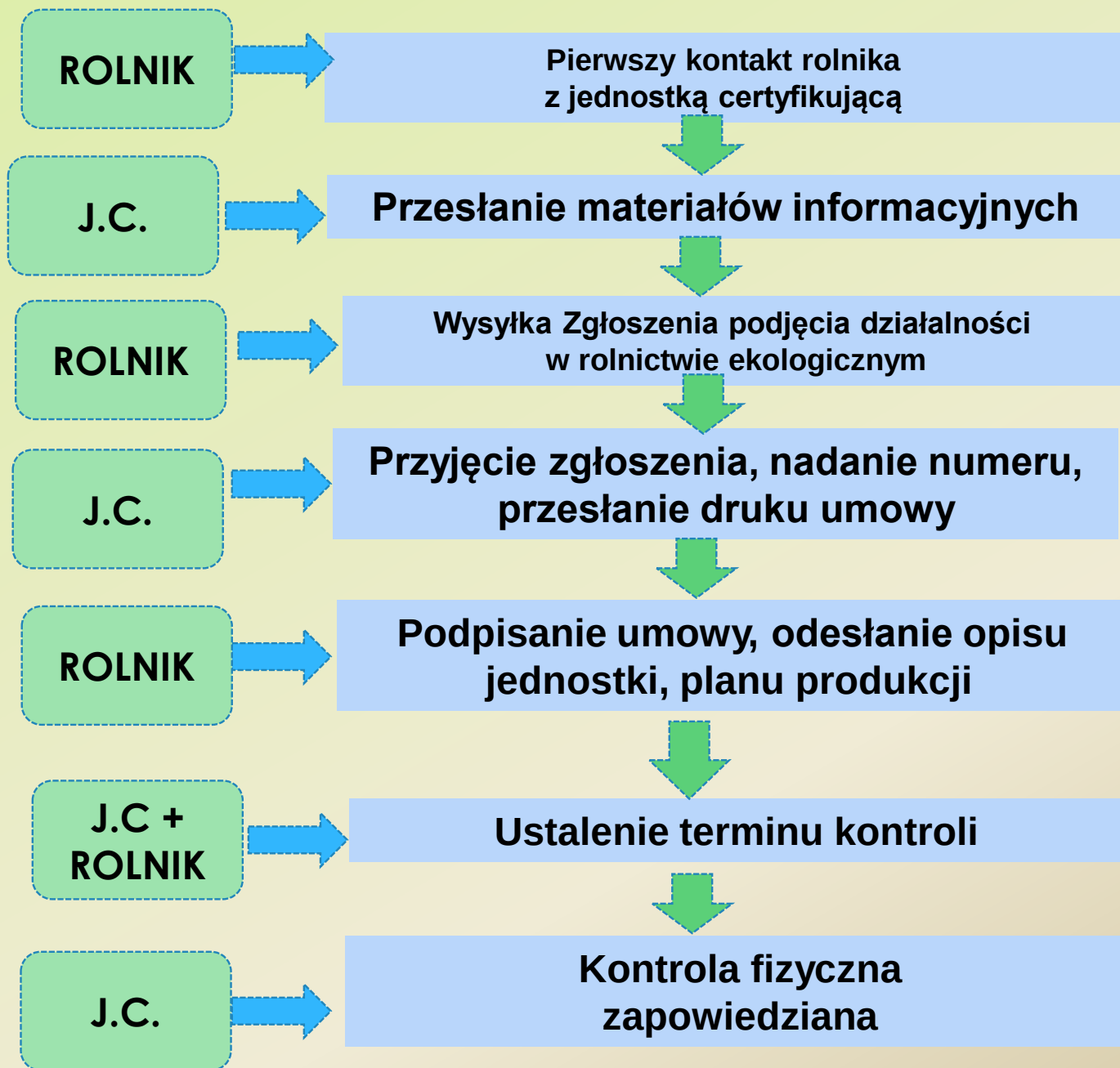
1. **Niezależność** (organ kontrolny powinien być strona trzecią, tzn. nie angażować w swoją działalność producentów, przetwórców czy handlowców);
2. **Jawność** (zasady inspekcji, kryteria produkcji, wysokość opłat, itd., powinny być jawne);
3. **Dobrowolność** (oznacza zgodę producenta na poddanie kontroli całego gospodarstwa, wszystkich jego obiektów, ksiąg rachunkowych, itd.);
4. **Poufność** (zasada nieudostępniania informacji zdobytych podczas inspekcji osobom postronnym).

KONTROLA GOSPODARSTWA KROK PO KROKU - WPROWADZENIE

- Kontrola ma na celu stwierdzenia, czy w gospodarstwie prowadzona jest produkcja rolna **zgodnie z zasadami rozporządzenia 834**
- Kontrola gospodarstw będących w trakcie przestawiania i posiadających certyfikat odbywa się **co roku**.
- Oprócz kontroli zapowiedzianej, może odbyć się **kontrola niezapowiedziana**. W przypadkach wątpliwych można pobierać próbki do analizy w celu stwierdzenia bądź wykluczenia pozostałości niedozwolonych środków

System kontroli w Polsce

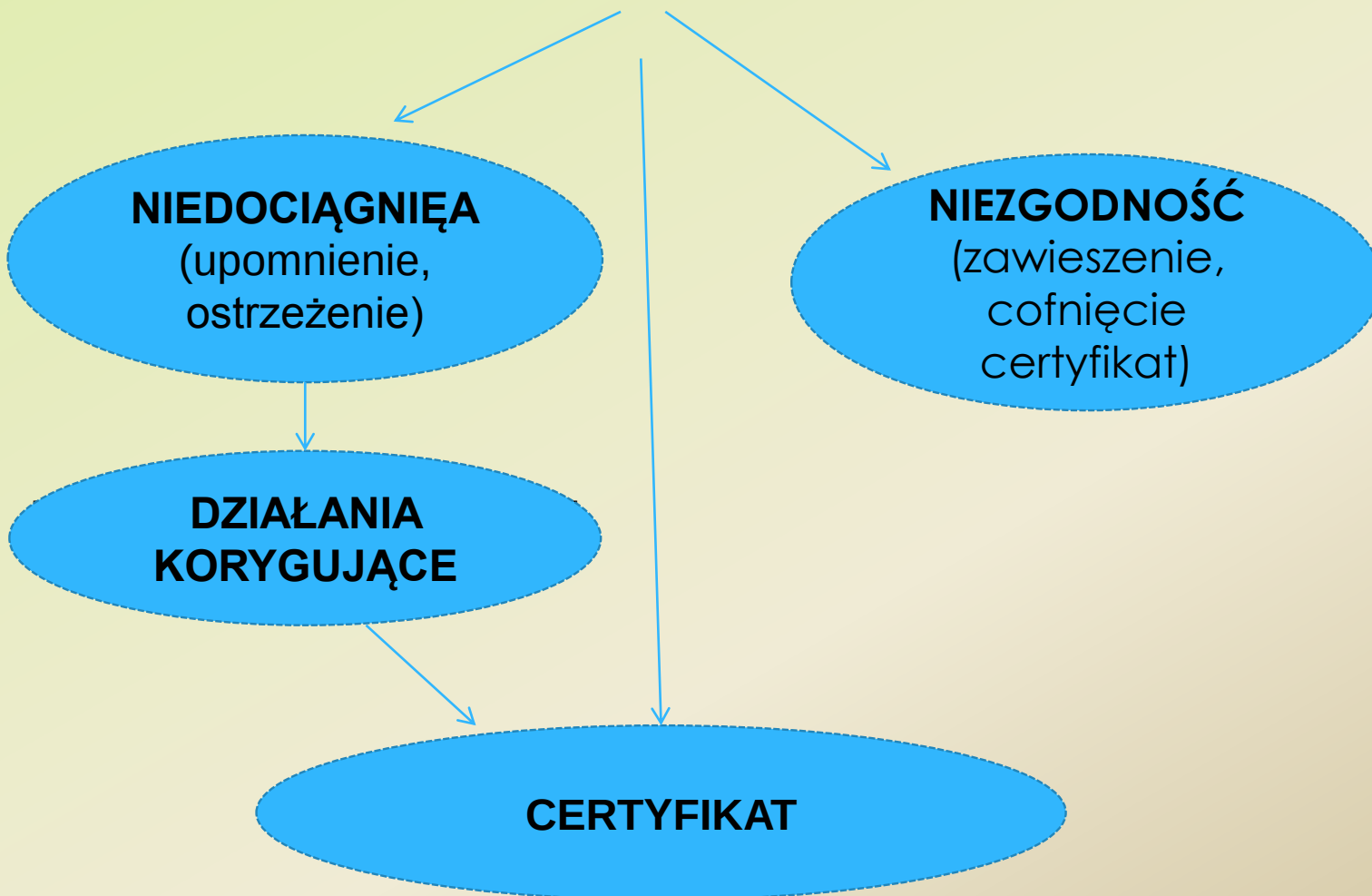
Prywatna jednostka certyfikująca może zostać upoważniona do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności, jeżeli:

- 1. Posiada akredytację uzyskaną w krajowej jednostce akredytującej w zakresie prowadzenia certyfikacji zgodności w rolnictwie ekologicznym zgodnie z wymogami normy PN-EN 45011 “Wymogi ogólne dotyczące działania jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów”;**
- 2. Posiada plan kontroli obejmujący szczegółowy opis działań kontrolnych i sankcje, jakie firma zamierza stosować w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub przypadków naruszenia przepisów;**
- ; 3. Zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, posiada zaplecza administracyjne i techniczne oraz doświadczenie w zakresie prowadzeniu kontroli oraz wiarygodność,**
- ; 4. Zapewnia obiektywne i rzetelne warunki przeprowadzania kontroli u producentów.**

INSPEKCJA W GOSPODARSTWIE

1. Rolnik powinien zapewnić Inspektorowi Jednostki warunki przeprowadzenia dokładnej kontroli, udzielić informacji na temat sposobu prowadzenia produkcji i udostępnić do wglądu pomieszczenia i sprzęt gospodarski.
2. Na terenie gospodarstwa nie można przechowywać opakowań po niedozwolonych środkach ochrony roślin i nawozach.
3. Sprzęt gospodarski stosowany do ekologicznej produkcji powinien być wyraźnie oznakowany. Jest to szczególnie ważne, jeśli na obszarze gospodarstwa prowadzona jest jednocześnie produkcja ekologiczna i konwencjonalna, dla której powinny być odrębne pomieszczenia, magazyny i sprzęty. Również uprawy z dwóch różnych systemów powinny być wyraźnie rozpoznawalne i oddzielne.
4. Kontrola jest płatna.

Ostatni etap procesu kontroli to **certyfikacja** przeprowadzana przez wykwalifikowanych certyfikatorów danych jednostek kontrolnych na podstawie protokołów z inspekcji

A dense field of bright red poppies with dark centers, growing among tall green grass and some small white daisies. A dark grey rectangular box is centered over the middle of the image, containing white text.

Dziękuję za uwagę